

דו"ח משיבת וועדת ההזנה

בישיבת הוועדה ב-12.5.69 נידונו שאלות אלה:

1. ריקי אספסת

באחת הישיבות הקודמות הזהירה הוועדה שאין המשקים צריכים להיות בהולים לרכישת מיתקנים לייצור ריקי אספסת, אולם בינתיים הגיעו ידיעות שאילו משקים דנים ברצינות בייבוא מיתקנים כאלה. הוועדה אינה מוסמכת להמליץ על סוג המיתקן, אבל חוזרת ומצביעה על כך שאין כל אפשרות לקבוע מראש כיצד, ואם בכלל, ישתלבו באורח יעיל מכונות חדשות אלה במערך ההזנה בארץ, שנתון כל הזמן במצב של תהייה וביקוש דרכים חדשות. ייתכן שיימצא תחליף זול לאספסת (קש, שחת רגילה) שאינו זקוק כל עיקר לכל הטיפול של מיתקני ריקים (קיצוץ, הידוק וכו'). הוועדה ממליצה איפוא על ייבוא מיתקן אחד לניסיון, ולאחר שייבדקו התוצאות ידונו מחדש בשאלה זו.

2. האבסת קש

מחמת התייקרותה של השחת ממליצה הוועדה (על יסוד התוצאות שהושגו עד עתה בניסויים שונים) להגיש קש כפי שהוא (בלתי מקוצץ) לסוגי בקר אלה: (1) לעגלי מרבק שבגיל $\frac{1}{2}$ שנה ומעלה כמנת מספוא גס יבש בלעדית; (2) לעגלות שבגיל 8-10 חודשים ומעלה; (3) לפרות שמניבות פחות מ-20 ק"ג חלב ליום, כחלק ממנת המספוא הגס היבש.

לפרות בשיא ההנבה ולבני-בקר עד לגיל 4 חודשים, תוגש שחת משובחת בלבד. לבהמות, שיקבלו קש בלבד, יושם לב באופן מיוחד שתצרכותן בחלבון נעכל, בוויטאמין א' ובאנרגיה תסופק במלואה במנת המזון הכוללת (במ"מ, במספוא הירוק וכדומה).

סוגי הקש שיש להמליץ עליהם: שעורה, חיטה, סורגום וקיני תירס. יש להימנע ככל האפשר מהשימוש בקש קטניות ואסור בהחלט להזין בקש חילבה שהינו כרגיל רעיל. מובן מאליו שאין להש-תמש בקש מעופש או רקוב.

3. די-אמוניום-פוספאט

הוצא רישיון לייבא די-אמוניום-פוספאט שישמש כתחליף חלקי לחלבון טבעי במנת-המזון של הבקר. הוועדה מתייחסת למזון זה כתחליף אחר לחלבון – השתנה (אוריה), ואינה מוכנה להמליץ על השימוש בו בטרם יובא חומר ממצה על תחליפים אלה בהזנת בקר חלב.

נרשם ע"י בנימין לב

▲ באוניברסיטת קורנל (ארה"ב) נערך ניסוי-הזנה עם 50 פרות הולשטייניות עתירות-הנבה למשך 3 תחלובות. תכלית הניסוי הייתה – לקבוע השפעת הזנה גדושה במ"מ על רמות ההנבה, בריאות ופוריות, וגורמים נוספים. סיכום הקדמי (פראלימנארי) מראה שפרות שניזונו בשפע של מ"מ + 16 ק"ג תחמיץ תירס והיתה להם גם גישה חופשית לשחת אספסת, הניבו את התנובות הגדולות ביותר, אולם נזקקו להזרעות רבות יותר לכל התעברות, וכן נתארך אצלן רווח-הזמן שבין ההמלטות. בקבוצת הפרות שניזונו בגודש של מ"מ, אולם מנת המספוא הגס היתה תחמיץ תירס בלבד (תוך גישה חופשית לאיבוס), נותרה בחיים רק פרה אחת מתוך 10, שהועמדו בניסוי למשך 3 תחלובות. עורכי הניסוי לא מצאו עד עתה כל הסבר שהוא למקרי-מוות כה מרובים בקבוצה זו. תוצאות הניסוי הזה מוכיחות את אי-מהימנות של ניסויים קצרי-מועד וחוסר המשמעות של המסקנות שמסיקים מהם.

★

▲ שוב הוכח שהאספסת הירוקה טובה מכל מספוא אחר בקידום הנבת החלב ובשמירה על ההתמדה בה. חוקרים מאוניברסיטת אוהאיו ערכו ניסוי-השוואה בין ירק אספסת-ברומוס (22% חלבון כללי) וירק עשב-סודאני (עם 20% חלבון כללי). בנוסף למספוא הירוק קיבלו הפרות תחמיץ תירס מאובשל, לסיפוק תצרכות האנרגיה במנת-המזון. צריכת החומר היבש היתה שווה בשתי המנות. הפרות שקיבלו אספסת הניבו $2\frac{1}{4}$ ק"ג חלב ביום יותר מאשר הפרות שניזונו בעשב סודאני.